

Управління ціновою політикою підприємства є складним процесом, що вимагає використання різних інструментів залежно від ринкової ситуації та стратегічних цілей компанії. Встановлення нових цін, застосування знижок, моніторинг дій конкурентів та адаптація до умов ринку – це ті ключові елементи, які дозволяють підприємству залишатися конкурентоспроможним та успішним на ринку.

Список використаних джерел:

1. Іванченко П. В. Стратегічне управління ціноутворенням на підприємстві. – Київ: Наукова думка, 2020. – 240 с.
2. Карпенко О. М. Цінова політика підприємств: теорія і практика. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. – 345 с.
3. Сидоренко В. О. Управління цінами в умовах сучасної економіки. – Львів: Львівський національний університет, 2018. – 210 с.
4. Шевченко Л. В. Конкурентні стратегії на ринку товарів: теоретичні аспекти. – Дніпро: Дніпровський університет, 2021. – 500 с.
5. Яременко А. М. Динамічне ціноутворення в умовах мінливого попиту. – Чернівці: Чернівецький університет, 2019. – 290 с.

УДК 336.14:336.76

Бартош С. В.

ДННУ «Академія фінансового управління»

РОЛЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

Місцеві бюджети є фундаментом бюджетної системи України. Вони мають суттєве значення при перерозподілі ВВП, фінансуванні публічних послуг, безпосередньо впливають на задоволення різних потреб населення. Місцеві бюджети, у тому числі бюджети об'єднаних територіальних громад (ОТГ), є самостійними, не входять до складу Державного бюджету України та інших місцевих бюджетів. Їхня вага істотно зросла після 2014 р., і вони відіграли істотну роль як при подоланні наслідків пандемії коронавірусу, так і під час запровадженого з 24 лютого 2022 р. воєнного стану, зокрема у перші місяці неоголошеної війни. Забезпечення фінансової самодостатності органів місцевого самоврядування (ОМС) становить важливе завдання в контексті забезпечення фіскальної безпеки національної економіки.

Попри складність соціально-економічної ситуації у 2014–2024 рр., децентралізація позитивно вплинула на зміцнення фінансової бази місцевого самоврядування. Навіть за постійного зовнішнього тиску, що втілювався в замаху на територіальну цілісність держави й підтриманні напруженості на сході країни, пандемії, яка тривала понад два роки, можна говорити про потужний ефект від утворення ОТГ, розширення податково-видаткових повноважень ОМС і місцевих органів влади тощо. Це підтверджується насамперед стабільною базою власних доходів місцевих бюджетів, котра не зазнала істотних змін (принаймні у статистичному вимірі) ані під час пандемії, ані в перший рік дії воєнного стану й фактично повномасштабної війни, що триває [1].

Водночас спрогнозувати подальший стан місцевих бюджетів надзвичайно складно внаслідок сукупності об'єктивних і суб'єктивних причин, зокрема: неможливість визначити тривалість активних бойових дій на території України, адже, скоріше за все, вони триватимуть і у 2025 р.; величезний масштаб руйнувань, причому не лише в зоні, де відбуваються бої, а й

у регіонах, розташованих на значній відстані від лінії фронту, – через ракетні удари, котрі завдаються агресором як по об'єктах критичної інфраструктури, так і по житлових кварталах; потреба в коригуванні нормативно-правової бази з метою оптимізації стану справ у конкретних галузях чи на визволених територіях, що підвищить рівень невизначеності стосовно надходження окремих податків і зміни обсягу видатків тощо.

Виконання проєктів з повоєнної відбудови істотно залежатиме від фінансової спроможності громад. Ефективність та оперативність реалізації ініціатив із реконструкції об'єктів нерухомості та інфраструктури пов'язані з тим, якою мірою громади будуть автономні від дотацій з державного бюджету. До шляхів зміцнення фінансової самодостатності громад належать: напрацювання конкретних інвестиційних пропозицій та розроблення проєктів з урахуванням нагальних інтересів; пошук партнерів серед сусідніх громад, громадських організацій, бізнес-асоціацій; налагодження співробітництва з державною владою. Завдяки об'єднанню зусиль виникає можливість реалізувати проєкти, що впливатимуть на ширшу цільову аудиторію, збільшити обсяг залучених коштів.

З боку держави доцільно надати громадам можливості впливу на адміністрування місцевих податків, оскільки вони максимально вмотивовані збільшити власну фінансову спроможність і дистанція між ОМС і платниками податків є мінімальною. Громади виявляють високий інтерес до тематики фіскальної децентралізації та передачі ОМС функцій адміністрування місцевих (майнових) податків [2]. Наразі їхній фіскальний потенціал не реалізується належним чином, у т. ч. через обмежені повноваження ОМС, які найбільш наближені до платників податків на майно. Водночас розширення фіскальних повноважень ОМС вимагає проведення попередньої підготовчої роботи – якісної інвентаризації активів (земля, нерухомість), підвищення рівня кваліфікації працівників ОМС, розроблення програмного забезпечення для повноцінного виконання функцій адміністрування. З урахуванням найкращої практики країн ЄС, з огляду на те, що Україна кандидатом на вступ, доцільно унормувати процедури кваліфікації використання об'єктів нерухомості в режимі експлуатації, якщо документально їх ще не введено в експлуатацію, а фактично вони експлуатуються у повному обсязі. Через особливості воєнного стану, а також періоду повоєнної відбудови подальше впровадження реформ децентралізації має відбуватися, зважаючи на готовність ОМС до таких реформ, із використанням механізмів пілотного проєктування.

Список використаних джерел:

1. Мінфін: за I півріччя 2024 р. до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 208,7 млрд грн (+40,4 млрд грн до I півріччя 2023 р.) / Всеукраїнська Асоціація об'єднаних територіальних громад. URL: <https://hromady.org/minfin-za-i-pivrichchya-2024-r-do-zagalnogo-fondu-miscevix-byudzhetiv-nadijshlo-2087-mlrd-grn-404-mlrd-grn-do-1-pivrichchya-2023-r/#>.

2. Дослідження проблематики майнових податків та можливостей розширення фіскальних повноважень органів місцевого самоврядування / Асоціація малих міст України. 2023. 104 с.